

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 285/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Marekom Radačovským, Žriedlová 3, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 34 C 23/2019 z 3. septembra 2020 a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 Co 87/2020 z 12. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 21 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 34 C 23/2019 z 3. septembra 2020 a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 87/2020 z 12. mája 2020. Sťažovateľka navrhla napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v konaní začatom na základe žaloby sťažovateľky (žalobkyne) z 30. júla 2019, ktorou sa proti Spoločenstvu vlastníkov bytov a nebytových priestorov [REDAKOVANÉ] (žalovanému v 1. rade); obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (žalovanej v 2. rade); obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (žalovanej v 3. rade); [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaní v 4. až 7. rade“) domáha určenia neplatnosti dražby konkrétne špecifikovaného bytu konanej 25. júna 2019 na Notárskom úrade JUDr. M. M. v Košiciach, okresný súd na základe návrhu žalovaných v 4. až 7. rade na nariadenie neodkladného opatrenia zo 4. augusta 2020

napadnutým uznesením rozhodol, že sťažovateľka je povinná zdržať sa akýchkoľvek úkonov, ktorými zasahuje do držania bytu č. ■, nachádzajúceho sa v bytovom dome na ■, zapísanom v katastri nehnuteľnosti pre katastrálne územie ■, obec ■ na LV č. ■ ako „dom meštiansky“ so súp. č. ■, stojacom na parcele registra „C“ č. ■, zastavané plochy a nádvoría s výmerou 447 m² (ďalej len „byt“) žalovanými v 4. až 7. rade, a zároveň je povinná strpieť užívanie tohto bytu žalovanými v 4. až 7. rade. Žalovaní v 4. až 7. rade ako podieloví spoluvlastníci bytu (ktorý je kultúrnou pamiatkou) sa v uvedenom návrhu bránili tým, že sťažovateľka svojím konaním zasahuje do ich vlastníckeho práva, pretože im znemožňuje nehnuteľnosť držať, užívať a vstupovať do nej. Sťažovateľka byt využíva na svoje bezdôvodné finančné obohatenie, ponúka ho na ubytovanie cudzích osôb prostredníctvom portálu Airbnb, resp. prenájima ho iným osobám za 300 eur za izbu mesačne. Žalovaní v 4. až 7. rade ďalej uviedli, že v byte boli realizované stavebné úpravy bez ich vedomia, avšak bez sprístupnenia bytu nedokážu zabezpečiť podmienky na výkon štátneho stavebného dohľadu, za čo im hrozí poriadková pokuta.

3. Okresný súd, vychádzajúc z § 324 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), dospel k záveru, že žalovaní v 4. až 7. rade ako podieloví spoluvlastníci uvedeného bytu osvedčili potrebu dočasne upraviť pomery strán konania, keďže z nimi predložených písomných dokumentov vyplynulo, že sťažovateľka svojím konaním zasahuje do vlastníckeho práva žalovaných v 4. až 7. rade tým, že im znemožňuje nehnuteľnosť užívať a vstupovať do nej a tiež im bráni zabezpečiť podmienky na výkon štátneho stavebného dohľadu sprístupnením bytu, za čo im hrozí poriadková pokuta.

4. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne s poukazom na to, že povinnosti nariadené neodkladným opatrením majú len dočasný charakter, pričom sťažovateľke nič nebráni, aby svoje práva uplatňovala v konaní vo veci samej, kde môže predložiť dôkazy osvedčujúce ňou tvrdený nárok. Krajský súd zároveň poukázal na to, že sťažovateľka toho času byt neobýva, pričom v odvolaní nijako nespochybnila tvrdenia žalovaných v 4. až 7. rade, že užívanie bytu umožnila iným osobám. Z uvedeného dôvodu krajský súd za právne bezvýznamnú považoval námietku sťažovateľky, že žalovaní v 4. až 7. rade sa môžu vypratania bytu domáhať len súdnou cestou.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] uvádza, že v byte býva so svojím maloletým dieťaťom a že na prenájom ponúka len jeho časť, pričom jej reálne hrozí, že na rozdiel od žalovaných v 4. až 7. rade, ktorí majú kde bývať, skončí na ulici. Sťažovateľka poukazuje na to, že jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý podala spolu so žalobou, okresný súd nevyhovел. V tejto súvislosti tvrdí, že si nevie predstaviť naliehavejšiu potrebu na vydaní neodkladného opatrenia v jej prospech za situácie, ak tu existuje bezprostredná hrozba straty jej obydľia. Podľa názoru sťažovateľky nie je napadnuté uznesenie krajského súdu riadne odôvodnené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 21 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 34 C 23/2019 z 3. septembra 2020 (bod 3) a uznesením krajského súdu č. k. 9 Co 87/2020 z 12. mája 2020 (bod 4), ktoré sťažovateľka považuje za riadne neodôvodnené (bod 5).

7. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. I. ÚS 19/2020, I. ÚS 45/2020).

8. Ak všeobecný súd ponechá bez povšimnutia niektorú z kľúčových otázok prípadu, alebo sa ako odvolací súd bez riadneho zdôvodnenia odkloní od právnych či skutkových záverov súdu prvej inštancie, jeho postup vykazuje známky arbitrárnosti a svojvôle (nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 191/2019 z 26. novembra 2019, ZNaU 30/2019).

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 21 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu

9. Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy). Sťažovateľka mohla proti uzneseniu okresného súdu podať opravný prostriedok – odvolanie, čo aj urobila a krajský súd o ňom rozhodol. Keďže právomoc krajského súdu predchádzala právomoci ústavného súdu poskytnúť ochranu právam sťažovateľky, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 21 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

10. Stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným

úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo sporovej strany dožadovať sa toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

11. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 115/03).

12. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia, zistil, že závery týkajúce sa osvedčenia potreby dočasne upraviť pomery strán konania vychádzajú z logickej úvahy súladnej so zmyslom a účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia predbežnej povahy o neodkladnom opatrení, reagujúce na skutočnosti, ktoré sú podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho nariadenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojim uvážením. Napadnuté uznesenie krajského súdu je výsledkom procesného postupu, ktorý bol zákonný a procesnými právnymi normami predpokladaný pre túto formu rozhodovania. Preto ani v tomto smere ústavný súd nezistil pochybenia krajského súdu spočívajúce v procesnom excese takej intenzity, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porovnaj III. ÚS 281/07, III. ÚS 169/2010).

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nespochybnila žiadne tvrdenie žalovaných v 4. až 7. rade, ktoré okresný súd viedlo k potrebe dočasne upraviť pomery strán konania (body 2 a 5).

14. Ani skutočnosť, že okresný súd návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý podala spolu so žalobou, nevyhoviel, nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Sťažovateľka sa totiž mohla po vyčerpaní opravných prostriedkov proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu obrátiť na ústavný súd samostatnou ústavnou sťažnosťou, čo však neurobila. Sťažovatelia si nemôžu vybrať orgán verejnej moci, ktorý im má poskytnúť ochranu pred namietaným porušením ich práv. Povinnosťou sťažovateľov je vyčerpať všetky právne prostriedky ochrany nimi označených práv, porušenie ktorých namietajú, tak ako to umožňuje právny poriadok Slovenskej republiky. Až po ich vyčerpaní a za predpokladu, že by boli splnené ostatné ústavné aj zákonné podmienky, by mohla byť daná právomoc ústavného súdu (IV. ÚS 171/04).

15. Pre neodkladné opatrenie okrem toho platí, že súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené (§ 334 CSP). Neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej súd prvej inštancie aj bez návrhu zruší rozhodnutím, ktorým žalobu odmieta alebo zamieťa alebo ktorým konanie vo veci samej zastavuje. Neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej odvolací súd aj bez návrhu zruší rozhodnutím, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie mení tak, že žalobu zamieťa, alebo ktorým konanie vo veci samej zastavuje. To možno primerane použiť aj na dovolacie konanie (§ 335 ods. 1 a 2 CSP).

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ústavy odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona čo ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 21 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

17. Ústavný súd vzhľadom na závery uvedené v bodoch 12 a 16 tohto uznesenia konštatuje, že medzi uznesením krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 21 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.4. K namietanému porušeniu práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu

18. Rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (teraz neodkladných opatrení), keďže nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. 1. 2000 č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia), preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu